

Juridiska fakultetsnämnden

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå för avläggande av juris doktorsexamen och juris licentiatexamen vid Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet

Studieplanen är fastställd av Juridiska fakultetsnämnden 2008-05-26 samt reviderad av Juridiska fakultetsnämnden 2013-04-22. Beslutade ändringar träder i kraft 2013-04-22. Studieplanen har tillämpats vid antagning till utbildning som börjat efter 2008-05-26 och vid anställning av doktorand därefter och skall i nu reviderad version gälla från och med 2013-05-15.

Utbildning på forskarnivå regleras i Högskolelagen (1992:1434) (HL) samt Högskoleförordningen (1998:1003) (HF) kap 5, 6, 7 och 12. Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet har fastställts av Universitetsstyrelsen 2011-02-16 (dnr SU 40-0364-09). Föreskrifter för utbildning på forskarnivå för Stockholms universitet har beslutats av rektor 2010-12-16 (dnr SU 301-3153-10). Vissa språkfrågor inom ramen för forskarutbildningen regleras i av rektor 2011-09-29 beslutad Språkpolicy vid Stockholms universitet (dnr SU 209-1772-10).

1. Allmänt om utbildning på forskarnivå vid Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetens studieplan för utbildning på forskarnivå i rättsvetenskap omfattar följande ämnesinriktningar:

- allmän rättslära
- civilrätt
- europeisk integrationsrätt
- finansrätt
- internationell rätt
- miljö rätt
- offentlig rätt
- processrätt
- rättshistoria

Juridiska fakulteten

- rättsinformatik
- straffrätt

Utbildning på forskarnivå avser utbildning för juris doktorsexamen och juris licentiatexamen (eller motsvarande examen med annat förled efter beslut av forskningsutskottet). Utbildningen på forskarnivå motsvarar för doktorsexamen 240 högskolepoäng (hp) och för licentiatexamen 120 hp. Den som antagits till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktorsexamen kan, som ett led i utbildningen, avlägga licentiatexamen, och därefter genomgå återstående delar av utbildningen på forskarnivå och avsluta denna med att avlägga juris doktorsexamen. Den som antagits till utbildning på forskarnivå med inriktning mot juris licentiatexamen kan ansöka hos Juridiska fakultetens forskningsutskott om att få genomgå återstående delar av utbildningen med syfte att avlägga juris doktorsexamen, (jfr Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet).

Med *doktorand* förstås i denna studieplan studerande på forskarnivå med inriktning på doktors- eller licentiatexamen (1 kap. 4 § HF).

2. Behörighet till utbildning på forskarnivå

Enligt 7 kap. HF gäller följande för behörighet till utbildning på forskarnivå:

35 § För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (SFS 2010:1064)

Grundläggande behörighet

39 § Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (SFS 2010:1064)

Särskild behörighet

40 § De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen. (SFS 2006:1053)

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har dels grundläggande behörighet dels den särskilda behörighet som Juridiska fakultetsnämnden har fastställt.

Grundläggande behörighet har den som avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Särskild behörighet har den som avlagt juris kandidatexamen, juristexamen eller motsvarande. Särskild behörighet har också den som kan åberopa annan genomgången utbildning eller särskild yrkeserfarenhet om dessa meriter bedöms ge en kompetens för utbildning på forskarnivå som är likvärdig med juris kandidatexamen eller juristexamen i fråga om såväl vetenskapliga färdigheter som juridisk allmänbildning av betydelse för den ämnesinriktning utbildningen avser. Bedömer forskningsutskottet att sökanden inte uppfyller krav på särskild behörighet kan utskottet i samband med antagningen besluta om att sökanden skall fullfölja viss studieplan eller uppfylla annat av forskningsutskottet angivet villkor för att sökanden skall uppnå särskild behörighet.

För behörighet fordras att den sökande har mycket goda kunskaper i svenska och goda kunskaper i engelska eller att hen har mycket goda kunskaper i engelska.

Forskningsutskottet kan medge dispens från vad som föreskrivs i detta avsnitt om det finns särskilda skäl.

3. Antagningstillfällen och ansökan

Antagning till utbildning på forskarnivå sker en gång per år. Ansökningar skall ställas till Juridiska institutionen men behandlas av forskningsutskottet.

Den som avser att ansöka om antagning till utbildning på forskarnivå ska själv undersöka möjligheten att finna handledare inom det aktuella ämnesområdet (angående handledare, se

avsnitt 7). Studierektor för forskarutbildningen kan kontaktas för vägledning. När ansökan inges till forskningsutskottet ska det finnas en tilltänkt huvudhandledare som är beredd att påta sig uppgiften.

Den som åtar sig att vara huvudhandledare ska till forskningsutskottet avge ett yttrande med bedömning av sökandens förmåga att framgångsrikt tillgodogöra sig utbildningen. Yttrandet ska ges in tillsammans med ansökan och bör innehålla ett förslag på ytterligare minst en handledare.

Ansökan ska ske på speciell ansökningsblankett och innehålla kopia på Jur.kand/Juristexamen-beviset eller motsvarande dokument som utvisar den sökandes särskilda behörighet, curriculum vitae, projektbeskrivning över det tilltänkta avhandlingsprojektet, yttrande från vidtalad handledare samt ett eller flera skriftliga arbeten, inklusive examensarbetet från grundutbildningen eller motsvarande.

Sista ansökningsdag är *15 april*.¹

En sökande kan antas till forskarutbildningen om ansökan når upp till den nivå som krävs och det finns godtagbar finansiering, t ex genom att den sökande kan erbjudas doktorandanställning.

Om ansökan når upp till den nivå som krävs men det ännu inte finns godtagbar finansiering har sökanden möjlighet att inom ett år från ordinarie antagningstillfälle ordna finansiering. Har godtagbar finansiering inte ordnats inom ett år från ansökningstillfället kan ansökan inte längre läggas till grund för antagning till forskarutbildningen.

Vid komplettering av ansökan genom uppvisande av finansieringsplan efter ordinarie antagningstillfälle gör forskningsutskottet inte en ny prövning av ansökan. Forskningsutskottets ordförande kan i sådant fall besluta om antagning till forskarutbildningen efter det att Juridiska institutionens prefekt godkänt finansieringsplanen, se vidare avsnitt 5 om studiefinansiering.

Om ansökan inte når upp till den nivå som krävs ska ansökan avslås.

Om det finns särskilda skäl kan antagning ske vid annan tidpunkt om det gäller doktorandutbildning i ämne med koppling till en särskild anställning.

---

¹ Beslutat av Juridiska fakultetens forskningsutskott 2013-09-23.

Forskningsutskottet får vidare, utan ny antagningsprövning, medge att en doktorand som har antagits vid något annat universitet/högskola, får övergå till Stockholms universitet och fortsätta sin utbildning samt examineras vid Juridiska fakulteten i enlighet med 7 kap. 38 § HF.

4. Urval och bedömningsgrunder vid antagning till utbildning på forskarnivå

Enligt 7 kap. HF gäller följande för tillträde till utbildning på forskarnivå:

34 § Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 36 §. (SFS 2006:1053)

Urval

41 § Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§ skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

Högskolan bestämmer vilka bedömningsgrunder som skall tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande. (SFS 2010:1064)

Ärenden om antagning till utbildning på forskarnivå vid Juridiska fakulteten beslutas av Juridiska fakultetens forskningsutskottet i enlighet med de riktlinjer som fakultetsnämnden utfärdar.

Juridiska fakultetens bedömningsgrunder vid prövning av sökandens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen:

- Sökandens allmänna kompetens
- Projektbeskrivningen:
  - projektets originalitet,
  - teoriram och frågeställning i relation till tidigare forskning,

- metodens tydlighet och relevans i förhållande till frågeställningen,
  - tillskott av ny kunskap och dess relevans.
- Projektplanens genomförbarhet.

Vid bedömning av sökandens allmänna kompetens ska beaktas studieresultat, uppsatser och andra skrifter som visar förmåga till klar framställning och kritisk analys samt yrkesverksamhet och liknande verksamhet som är av betydelse för utbildningen.

5. Studiefinansiering

Enligt 7 kap. 36 § HF gäller följande för studiefinansiering:

36 § Högskolan får till utbildning på forskarnivå anta bara sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Högskolan får dock anta en sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen. (SFS 2010:1064)

Studierna kan finansieras genom att doktoranden anställs som doktorand. Anställningen kan innehas under den tid som motsvarar heltidsutbildning på forskarnivå i fyra år, 5 kap. 7 § HF. En anställd får dock i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning och administration vid institutionen. När sådan institutionstjänstgöring ingår i anställningen kan anställningen utsträckas till fem år beroende på omfattningen. Sådant arbete får dock inte omfatta mer en femtedel av heltid, 5 kap. 2 § HF.

Doktorandanställning kan också finansieras med externa medel. Samma bedömningsgrunder och krav gäller vid antagning av doktorander med extern finansiering som vid antagning av doktorander med fakultetsintern finansiering. För doktorander som antas med andra medel än fakultetsintern finansiering ska en särskild finansieringsplan upprättas. Finansiering och andra resurser ska säkras för hela den planerade utbildningstiden t ex i form av avtal mellan finansiären och institutionen.

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

6.1 Studietid

Doktorsexamen kräver normalt fyra års studier (240 hp) och licentiatexamen två års studier (120 hp). En förutsättning för att klara studierna inom denna tid är att doktoranden har de förkunskaper som erfordras samt ägnar sig på heltid åt studierna.

För deltidsdoktorand är studietiden beroende av studieinsatsens omfattning, men enligt 7 kap. 36 § HF ska doktoranden kunna ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen.

6.2 Vetenskaplig avhandling och obligatoriska kurser

Det väsentliga inslaget i utbildningen är framställningen av en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling 210 hp eller licentiatuppsats 105 hp). Därutöver består utbildningen av obligatoriska kurser om sammanlagt 30 hp, rörande rättsvetenskaplig teoribildning och juridisk metod samt rättsvetenskaplig strategi och argumentation, samt medverkan och presentation av avhandlingsarbetet vid seminarium på sätt som anges nedan.

För de obligatoriska kurserna finns kursplaner antagna av forskningsutskottet.

Krav för godkänt resultat på de obligatoriska kurserna fastställs i respektive kursplan.

Om det föreligger särskilda skäl, som att avhandlingsarbetet eller doktorandens framtida vetenskapliga inriktning berör flera vetenskapliga fält, kan en doktorsavhandling få omfatta 195 eller 180 hp, varvid utbildningen i så fall skall bestå av kurser omfattande totalt 45 respektive 60 hp, inklusive obligatoriska kurser eller kurser som ersätter obligatoriska kurser enligt vad forskningsutskottet bestämt. En licentiatuppsats kan av motsvarande skäl få omfatta 75 hp. I så fall ska utbildningen bestå av kurser som omfattar totalt 45 hp, inklusive obligatoriska kurser eller kurser som ersätter obligatoriska kurser enligt vad som särskilt bestämts.

Som framgår av avsnitt 2 kan forskningsutskottet i samband med antagningen besluta att en forskarstuderande skall fullfölja viss studieplan eller uppfylla annat av forskningsutskottet angivet villkor för att sökanden skall uppnå särskild behörighet. Forskningsutskottet kan även i övrigt föreskriva att en forskarstuderande inom ramen för utbildningen ska genomföra kurser utöver de obligatoriska kurserna. Sådana kurser skall framgå av den individuella studieplanen.

6.3 Tillgodoräknande

Forskningsutskottet kan, på ansökan från doktorand och med tillstyrkan av handledare, tillåta att en eller flera obligatoriska kurser kan ersättas av en eller flera andra kurser till motsvarande antal poäng, om det finns särskilda skäl därtill. Sådan ansökan kan inlämnas före eller efter det att kurs genomgås. Även annan utbildning liksom kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkeslivet får tillgodoräknas om de är av sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak motsvarar den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas.

6.4 Högskolepedagogisk utbildning

Enligt föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet ska doktorander som undervisar inom utbildning på grundnivå eller avancerad nivå ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper. Juridiska institutionen ansvarar för att detta efterlevs.

Högskolepedagogisk utbildning kan anges i examen men ersätter inte de obligatoriska kurserna inom forskarutbildningen.

6.5 Obligatoriska seminarier

Doktorand som antagits till utbildning på forskarnivå för juris doktorsexamen ska under avhandlingsarbetets gång presentera delar av sitt arbete vid åtminstone två *obligatoriska* seminarier. Därtill bör ett seminarium hållas i ett tidigt skede av utbildningen, inom ett år, då avhandlingens syfte, disposition, avgränsning etc. prövas. Det *första* obligatoriska seminariet ska hållas när minst två och högst tre års arbete nedlagts på avhandlingen. Då ska doktoranden presentera avhandlingens disposition och de delar av avhandlingsarbetet som doktoranden och handledaren anser lämpliga. Det *andra* obligatoriska seminariet ska hållas när avhandlingen föreligger i så gott som fullständigt skick. Då ska hela manuskriptet eller väsentliga delar och resultat presenteras. Seminariet ska förläggas till en sådan tidpunkt som låter erhållna synpunkter beaktas i det slutliga manuskriptet. Diskussionen vid seminariet bör koncentreras till vissa väsentliga delar av manuskriptet. Seminariet ska vara öppet för alla intresserade inom fakulteten.

Doktorand som antagits till utbildning på forskarnivå för juris licentiatexamen ska under uppsatsarbetets gång presentera delar av sitt arbete vid åtminstone ett obligatoriskt seminarium, vid tillfälle som bestäms av handledaren i samråd med doktoranden.

För de obligatoriska seminarierna är huvudhandledaren ordförande.

Huvudhandledaren tar, efter samråd med doktoranden, initiativ till anordnandet av de obligatoriska seminarierna samt bestämmer formerna för dem. Opponent ska utses till slutseminariet. Handledare och medbedömare, om medbedömare utsetts, kan vara opponent.

Godkänt obligatoriskt seminarium ska registreras i den individuella studieplanen samt redovisas i den årliga uppföljningen av denna.

Utöver deltagande vid seminarier där det egna arbetet presenteras ska doktoranden medverka i annan seminarieverksamhet enligt vad som bestäms av handledaren i samråd med doktoranden. Även denna seminarieverksamhet ska anges i den individuella studieplanen.

6.6 Redovisning av godkända kurser och seminarier

I samband med doktorandens eller handledarens skriftliga anmälan till forskningsutskottet om förestående disputation ska information lämnas om godkända kurser och seminarier.

6.7 Dispens

Forskningsutskottet kan medge dispens från vad som föreskrivs i avsnitt 6 om det finns synnerliga skäl.

7.Handledning

Enligt 6 kap. HF gäller följande för handledning på forskarnivå:

Handledning

28 § För varje doktorand skall fakultetsnämnden utse minst två handledare. En av dem skall utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen, så länge inte rektor med stöd av 30 § beslutar något annat.

En doktorand som begär det skall få byta handledare. (SFS 2010:1064)

För varje doktorand som antas till utbildning på forskarnivå utser forskningsutskottet huvudhandledare och minst ytterligare en handledare. Även doktorand som redan antagits har rätt att få minst två handledare. Huvudhandledaren ska ha vetenskaplig kompetens motsvarande docentkompetens. Huvudhandledaren ska vara knuten till fakulteten om inte forskningsutskottet av särskilda skäl beslutar annat. Övriga handledare behöver inte vara knutna till fakulteten men ska ha relevant kompetens. Handledares profession eller verksamhet får inte vara sådan att den riskerar att leda till någon som helst intressekonflikt vid doktorandens genomförande av avhandlingsarbetet.

Stockholms universitet ska anordna utbildning av handledare. Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått en sådan utbildning eller av forskningsutskottet bedömts ha

motsvarande kompetens (jmf Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet).

Handledarna ska tillse att doktoranden i början av studierna får vägledning och råd angående avhandlingsarbetets uppläggning, att doktoranden under hela doktorandperioden kontinuerligt får diskutera avhandlingsarbetet och att därvid erhålla kvalificerade råd samt adekvat granskning av avhandlingsmanuskriptet. Doktoranden ska genom regelbundna kontakter hålla handledare underrättade om arbetets fortskridande och inhämta råd om dess vidare uppläggning.

Doktorand som antagits med inriktning mot doktorsexamen har rätt till handledning under sammanlagt den tid som kan anses behövas för den föreskrivna utbildningen om 240 hp. Doktorand som antagits med inriktning mot licentiatexamen har rätt till handledning under den tid som kan anses behövas för utbildning om 120 hp. Forskningsutskottet kan, efter hörande av Juridiska institutionens prefekt, besluta om förlängd handledning.

Enligt 6 kap. HF kan handledningsresurser dras in:

30 § Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat.

Resurserna får inte dras in för den tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander.

Om handledare av någon anledning inte kan fullfölja handledarskapet under hela utbildningen ska forskningsutskottet utse ersättare. Forskningsutskottet beslutar även om byte av handledare på begäran av doktoranden.

8. Individuell studieplan

I enlighet med 6 kap. 29 § HF ska det för varje doktorand upprättas en individuell studieplan. Handledaren och doktoranden gör gemensamt upp planen, som skall fastställas av forskningsutskottet. Studieplanen skall följas upp och vid behov revideras genom att

handledaren senast 1 november varje år rapporterar till forskningsutskottet om studieresultatet för de doktorander hen handleder. Den årliga rapporten ska relatera direkt till doktorandens individuella studieplan. Forskningsutskottet granskar årligen alla rapporter.

Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Utbildningstiden får bara förlängas om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom försvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Intresset av ett adekvat genomförande kräver att varje projekt läggs upp så att det är genomförbart inom planerad tidsram.

I rektors beslutade Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet anges vidare att den individuella studieplanen ska innehålla en finansieringsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad och vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

I den individuella studieplanen ska även anges när de obligatoriska seminarierna ska genomföras eller när de har genomförts.

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, kan rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen, 6 kap. 30§ HF. Rektor kan även besluta om att doktorand efter ansökan hos rektor ska få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser för utbildningen om handledning och andra resurser fråntagits doktoranden, 6 kap. 31 § HF.

9. Uppehåll och återkomst i studier

Om doktoranden av något skäl önskar göra uppehåll i forskarutbildningen måste detta ske i samråd med huvudhandledaren. Uppehåll och ändrad aktivitetsgrad skall godkännas av prefekten.

10. Krav på kunskap och vetenskaplig skicklighet för doktorsexamen

Enligt bilaga 2 (examensordningen) i HF gäller följande för doktorsexamen på forskarnivå:

Mål

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. Förordning (2007:1337)

För doktorsexamen vid Juridiska fakulteten ska avhandlingen motsvara 210 hp. Som framgår av avsnitt 6 kan en avhandling, efter beslut av forskningsutskottet, få omfatta 195 eller 180 hp, om det föreligger särskilda skäl. För doktorsexamen fordras att doktoranden behärskar rättsvetenskaplig teori och forskningsmetodik samt har insikter i allmän vetenskapsteori.

Avhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt och sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av tematiskt kopplade vetenskapliga uppsatser som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person (sammanläggningsavhandling). Avhandling som doktoranden har författat gemensamt med annan person godkännes endast i den mån insatserna kan särskiljas.

Avhandlingen ska skrivas på svenska eller på engelska. Avhandlingen kan, efter beslut av forskningsutskottet, skrivas på annat språk om särskilda skäl föreligger. Enligt av rektor beslutad språkpolicy vid Stockholms universitet ska doktorsavhandling på svenska ha en sammanfattning på engelska och vice versa. I de fall avhandlingen skrivits på annat språk än svenska och engelska ska den innehålla sammanfattningar på såväl svenska som engelska.

En doktorsavhandling bör inte omfatta mer än 300 sidor (motsvarande ca 120.000 ord).

11. Krav på kunskap och vetenskaplig skicklighet för licentiatexamen

Enligt bilaga 2 (examensordningen) i HF gäller följande för licentiatexamen på forskarnivå:

Mål

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i

allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För licentiatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

För licentiatexamen vid Juridiska fakulteten ska uppsatsen motsvara 90 högskolepoäng. Som framgår av avsnitt 3 kan en licentiatuppsats, efter beslut av forskningsutskottet, få omfatta 75 hp, om det föreligger särskilda skäl. För licentiatexamen fordras att doktoranden har goda insikter i rättsvetenskaplig teori och forskningsmetodik.

Licentiatuppsats ska utformas antingen som ett enhetligt och sammanhängande vetenskapligt verk eller som en sammanläggning av tematiskt kopplade vetenskapliga uppsatser som doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person. Licentiatuppsats som doktoranden har författat gemensamt med annan person, godkännes endast i den mån insatserna kan särskiljas.

Licentiatuppsats ska skrivas på svenska eller på engelska. Uppsatsen kan, efter beslut av forskningsutskottet, skrivas på annat språk om särskilda skäl föreligger. Enligt av rektor beslutad språkpolicy vid Stockholms universitet ska licentiatuppsats på svenska ha en sammanfattning på engelska och vice versa. I de fall licentiatuppsats skrivits på annat språk än svenska och engelska ska den innehålla sammanfattningar på såväl svenska som engelska.

En licentiatuppsats bör inte omfatta mer än 150 sidor (motsvarande ca 60.000 ord).

12. Disputation och betyg på doktorsavhandlingen

Enligt 6 kap. HF samt lokala föreskrifter vid Stockholms universitet gäller följande för disputation och betyg på doktorsavhandlingen:

Disputation

33 § Av examensbeskrivningen för doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen framgår att det för dessa examina krävs bl.a. en godkänd doktorsavhandling. Doktorsavhandlingen skall ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid disputationen ska det finnas en opponenter. (SFS 2010:1064)

34 § Vid betygssättning av doktorsavhandling ska minst en person delta som inte är verksam vid den högskola där doktoranden examineras. (SFS 2010:1064)

35 § Högskolan får meddela föreskrifter om det betygssystem som ska användas och om disputationen och betygssättningen i övrigt.

I rektors beslutade Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet anges vidare att en doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen underkänd eller godkänd. Vid betygssättningen ska hänsyn tas till innehållet i och det offentliga försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling ska beslutas av en betygsnämnd som utses särskilt för varje avhandling.

Disputationen ska ledas av en ordförande. Vid disputationen ska det finnas en betygsnämnd bestående av tre eller fem ledamöter samt en opponenter. Betygsnämndens ledamöter ska liksom opponenter inneha vetenskaplig kompetens. Opponenten får inte komma från samma institution som doktoranden. En av ledamöterna bör vara verksam inom fakulteten, minst en ska ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet och högst en får komma från doktorandens institution. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden eller vara opponenter. Nämnden ska utse sin ordförande inom sig. Opponenten och en av handledarna har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna, men inte i besluten. Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Ett oenigt beslut och ett beslut om underkännande ska alltid motiveras.

Vid Juridiska fakulteten utses ordförande, opponenter och betygsnämnd av forskningsutskottet.

Vid Juridiska fakulteten ska dessutom, innan avhandlingen framläggs för disputation, handledaren och biträdande handledaren skriftligen yttra sig över om den bör framläggas. Därtill kan en medbedömare, vid behov, utses att yttra sig över avhandlingen.

Om doktoranden väljer att disputera trots handledarnas avstyrkande och avhandlingen blir underkänd innebär det att av fakultetsnämnden medgivet tryckbidrag inte utgår.

Vad gäller vissa praktiska frågor i samband med disputation, exempelvis spikning, spridning av doktorsavhandling och tid för disputation, se vidare Föreskrifter för utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet.

13. Offentligt seminarium för och betyg på licentiatexamen

I rektors beslutade Föreskrifter för utbildning på forskarnivå anges att en licentiatuppsats ska bedömas med något av betygen underkänd eller godkänd. Examinationen sker i samband med ett offentligt utlyst licentiatseminarium. Licentiatseminariet ska tillkännages i god tid. Uppsatsen ska i god tid innan seminariet finnas tillgänglig vid institutionen. Vid ett licentiatseminarium ska det utses en opponenter och en examiner eller en betygsnämnd. Handledare får inte delta i betygsättningen av uppsatsen.

Vid Juridiska fakulteten utses en opponenter och en examiner eller betygsnämnd, enligt ovan, av forskningsutskottet.